

Bat Mitsva ve Bar Mitsva

Yahudilikte kızlar 12 yaşında, erkekler ise 13 yaşında yetişkin, yani dini açıdan olgun kabul edilir. Bu noktadan itibaren "Bat Mitsva" veya "Bar Mitsva", "yükümlülüğün kızı veya oğlu" olarak kabul edilirler. Artık kendi dini uygulamalarının ve Tanrı ve insanlar önünde emirlerin yerine getirilmesinin sorumluluğunu üstlenmelidirler. Başlangıçta sadece erkekler yaşamlarının bu yeni evresinin başlangıcını bir törenle kutlardı; kızlar için Bat Mitsva'yı kutlamanın çeşitli biçimleri ancak 20. yüzyılda ortaya çıkmıştır. Çocukların bu tören için çok şey öğrenmesi gerektiğinden, bu törene hazırlık oldukça uzun zaman alır.

Kişinin kendi dini yaşamının sorumluluğunu üstlenmesi, Tanrı ve insanlar önünde emirleri yerine getirmesi on üç yaşına tarihlenir. Bu, Yahudi yaşam pratiği içinde bir öğrenme ve büyüme sürecini gerektirir ve ergenlikle, yani fiziksel olgunlaşma süreciyle aynı zamana denk gelir. Bu nedenle Yahudilik bu konuda kız ve erkek çocuklar arasında ayırım yapmıştır: Erkekler 13 yaşından itibaren yetişkin olarak kabul edilir, yani emirleri uygulamakla yükümlüdür, kızlar ise 12 yaşından itibaren. Bu noktadan itibaren "Bar Mitsva" veya "Bat Mitsva", "yükümlülüğün/emirlerin oğlu/kızı" olarak kabul edilirdi. Dini hukukta artık yetişkin sayılırlardı ve emirleri kendi hayatlarında yerine getirmekten sorumluydular.

Ancak Orta Çağ'dan bu yana yetişkin statüsünün kazanılması bir törenle kutlanmaktadır. O da sadece erkek çocuklar için: Sinagogdaki geleneksel ritüel, bir erkek çocuğun 13. yaş gününden sonra ilk kez Tevrat'a çağrılması, haftalık bölümün tamamını veya bir kısmını ve peygamberlerden ilgili okumayı okumasıdır. Baba, artık oğlunun dini sorumluluğundan kurtulduğu için şükranlarını sunar. Ayinden sonra akrabaların ve arkadaşların davet edildiği bir aile ziyafeti verilir. Oğlan bir

öğretim sunumu yapar ve o andan itibaren minyan, yani belirli dualar ve ritüeller için gereken on kişilik yeter sayının bir parçası olarak sayılır.

Kızların reşit olmalarını kutlamak için herhangi bir ritüel yoktu. Bu nedenle bazen Yahudi aileler Yahudi olmayan çevrelerinin uygulamalarını benimsemişlerdir, örneğin Latin Amerika'da 15. doğum gününün kutlanması gibi. İlk resmi Bat Mitsva, yani kızlar için geleneksel ritüele benzer bireysel bir tören, tanınmış haham Mordechai (Mordehay) Kaplan'ın kızı Judith Kaplan'ın New York'taki bir Şabat ayini sırasında Tevrat'tan okuduğu ve kutsamaları yaptığı 1922 yılından belgelenmiştir. Bat Mitsva kutlaması ancak toplumsal cinsiyet eşitliği meselesini çevreleyen sosyal gelişmeler sırasında gerçek anlamda yerleşmiştir. 1970'lerden bu yana kadın ve erkeklerin tüm dini törenlere katılmasına izin veren Liberal Yahudilik'te kutlamalar kız ve erkek çocuklar için eşit olarak düzenlenmektedir.

Bar/Bat Mitsva için hazırlıklar, çocukların önceki bilgilerine ve cemaat uygulamalarına bağlı olarak bir ila üç yıl arasında sürer. Dini eğitim ve İbranice dil becerilerini içerir, çünkü haftalık Tevrat bölümü veya en azından bir kısmı, genellikle geleneksel müzikli okuma (teamim) ile ayinde okunacaktır. Bunu, peygamberlerin Tevrat kitaplarından bir bölümün İbranice veya yerel dilde okunması olan Haftara takip eder. Bunu vaaz benzeri bir konuşma izler; bazen ayinin bir kısmında dua da edilir. Gençler, aileleri tarafından kendilerine verilen tallitlerini (dua şalı) ilk kez giyerler. Bunu, aile tarafından cemaat için düzenlenen şenlikli bir atıştırma olan Kiduş takip eder. Zevk ve bütçeye bağlı olarak, kutlama aile ve arkadaşlarla özel bir ortamda devam eder. Hahamlar ve cemaatler, bu kutlamanın maddi süslemesinin ve hediyelerin boyutunun kontrolden çıkmasına ve olayın, dini reşit olma ve Yahudiliğe bağlılığın ihmal edilmesine izin verilmemesi konusunda defalarca uyarıda bulunurlar. Bazı gençler Bar/Bat Mitzvah hazırlıklarının bir parçası olarak ele aldıkları bir sosyal projeyi "benimser" ve bu şekilde dünyayı iyileştirmeye nasıl katkıda bulunabileceklerini düşünürler. Diğerleri ise Şoa'da öldürülen bir çocuğun biyografisine odaklanır ve bu çocuğun törene sembolik olarak katılmasına izin verir. Bazı aileler oğullarının Bar Mitsva'sını Kutsal Tapınağın batı sur duvarı olan Kotel'de düzenleyerek Yahudi tarihi ve İsrail devletiyle olan bağlarını ifade ederler.

Ortodoks Yahudilikte artık kızların da Bat Mitsvalarını şenlikli bir şekilde kutlamaları geleneksel hâle gelmiştir. İlgili sinagogun veya ailenin karakterine bağlı olarak, bu erkek çocuklar için yapılan ritüel ile aynı şekilde, ancak daha sonra bir kadın ayınının bir parçası olarak veya Cuma akşamı ışıkların yakılması ve bir konuşma şeklinde gerçekleşebilir. Sefarad çevrelerinde, kadın arkadaşların Şabat ekmeği hazırlamak, Tevrat yorumlarını dinlemek ve birlikte şarkı söylemek için bir araya geldikleri "Hala ayrılığı" töreni son yıllarda popüler hâle gelmiştir. Bazen yetişkinler de gençken kutlayamadıkları Bar/Bat Mitsvalarını kutlarken görülebilir: Bunlar genellikle gençliklerinde kız çocuklarının reşit olmalarını kutlamanın âdet olmadığı kadınlardır. İsrail'de, Şoa'dan kurtulanlar veya eski Sovyetler Birliği'nden gelen göçmenler için Kotel'de Bar Mitsva törenleri düzenlenir.